Károlyi Csaba

Ellenőrző könyv

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXI. évfolyam, 46. szám, 2017. november 17.

Markó Béla: Erdélyi pikareszk. Esszé, publicisztika 2011–2016. Kalligram Kiadó, Budapest, 2017, 332 oldal, 3500 Ft

Markó Béla nem talált ki valójában semmi különlegeset. A normalitást képviseli, ámde egy abnormális világban. Ezáltal habitusa eleve különlegessé válik. „Kik is vagyunk mi magyarok? Erdélyiek vagyunk, akiket Magyarországon románoznak, határon túliak, akiket egyfelől nacionalistának, másfelől árulónak, román- vagy szlovákbérencnek tekintenek, liberálisok, akiket zsidóznak, de konzervatívok is, akiket időnként fasisztáznak, baloldaliak, akiket lépten-nyomon kommunistáznak. És kik teszik ezt velünk? Hát a többiek. A »másikok«! Mindig csak a »másikok«.” (38.) – ilyeneket beszél. Hallatlan. Senkinek se felel meg. Majdnem mindenkinek megfelelne, ha belátnánk, hogy abba kéne hagyni az ilyen-olyan uszításokat, kirekesztéseket, megbélyegzéseket, és nem a személyeket kellene bírálni, hanem a cselekedeteiket. Viszont azt következetesen, nem a pártállástól függően.

Mi Markó titka? Az erdélyiség? De hisz sok erdélyi nem ilyen. Az irodalmárság? De hisz sok irodalmár nem ilyen. Mégse árt a tisztességes kreatív bölcsész mentalitás a bankszférában, a reklámszakmában vagy a marketingben, nem ártana a közéletben sem. Markó már rég kitalálta: lehetne más a politika. Nem költőként szajkózta ezt, hanem végigjátszotta politikai szerepét. Saját nézőpontjából hiteles, amit mond.